

2024-11-01

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

fi.ofa.dof.remissor@regeringskansliet.se

Bankföreningens remissyttrande på slutbetänkandet Kompletterande bestämmelser till EU:s reviderade förordning om elektronisk identifiering (SOU 2024:45)

Svenska Bankföreningen välkomnar förslagen i SOU 2024:45 och återkopplar ett antal synpunkter nedan.

1. Frågan om och hur plånboken påverkar identitetsrelaterad brottslighet är den mest väsentliga frågan. Det kan finnas en intressekonflikt mellan integritetsfrågor och samhällets behov att kunna upptäcka och utreda identitetsrelaterad brottslighet. Frågorna är hur kontrollerna ser ut, hur bedrägeridelarna ska hanteras och spåras samtidigt som det ska vara anonymt för användaren.

Utredningen fastslår att möjligheten att utreda bedrägerier i princip inte kommer vara möjligt efter ett införande och konstaterar att en annan utredning behöver titta på det. Bankföreningen anser att det här är frågor som inte kan skjutas på framtiden. Lösningar behöver vara på plats från början.

2. Om en medlemsstat kräver elektronisk identifiering och autentisering för åtkomst till digitala tjänster inom offentlig sektor ska sådana identitetsplånböcker som tillhandahållits i enlighet med den reviderade eIDAS-förordningen accepteras (artikel 5f.1), sidan 78.

Bankföreningen efterfrågar ett förtydligande avseende begreppet *acceptera* och ett förtydligande i *vilka situationer* banken ska vara förlitande part till en identitetsplånbok.

3. Risker med att använda digitala identitetsplånböcker från andra medlemsstater borde i betänkandet ha fått ett större utrymme beträffande finansiella tjänster. Hur stor den risken är beror mycket på frågan vad det innebär att banken ska acceptera andra länders identitetsplånböcker. Innebär

det att en bank uppfyller kraven enbart genom att använda digitala identitetsplånböcker i en on-boarding-process av ny kund, eller måste banken fullt ut anpassa alla kanaler och tjänster för 27 digitala identitetsplånböcker?

4. Bankföreningen vill därför understryka vikten av att tydliggöra om målsättningen är att antingen acceptera ett europeiskt eID a) vid on-boarding av kunden till banken (och bankens egen id-metod därefter utfärdas och tar vid)? Eller om syftet är b) vid återkommande identifiering och underskrift, det vill säga att banken i samtliga processer där stark kundautentisering används (när en kund vill göra en överföring, en kortbetalning via internet osv) ska förlita sig på detta? Det är viktigt för samhället i stort att förstå denna skillnad eftersom det finns väsentliga skillnader i syfte mellan de två processerna.
5. För bankerna kan det bli många fler eID:n att ta hänsyn till – identifiera dem, genomföra kundkännedomsgärder, öppna konton och göra överföringar. Sammantaget blir det svårare att monitorera transaktionerna.

Banken kan alltså bli förlitande part till väldigt många plånböcker och då är det önskvärt att plånböckerna som utgångspunkt har liknande utfärdandeprocesser. Men det räcker inte med att utfärdandeprocesserna är liknande. Det blir även svårare, eller kanske till och med omöjligt, för förlitande parter att få tillräcklig insyn i aktuella bedrägerimodus som kommer att utvecklas för respektive identitetsplånbok.

Frågan är alltså större än bara utfärdandeprocessen. Som förlitande part behöver man vara väl insatt i de modus som används vid behöriga bedrägerier, det vill säga vilken möjlighet till social manipulation av slutanvändaren som finns för respektive plånbok och implementerade skyddsåtgärder, oavsett hur säker själva utfärdandeprocessen har varit.

Det handlar alltså både om tolkningsfrågan och att vara tydlig med att alternativ b), där en bank tvingas förlita sig i samtliga processer, vore en olycklig tolkning och utveckling eftersom det är avgörande att banken själv, för att motverka bedrägerier, kontrollerar godkända autentiseringslösningar.

Risker med att använda digitala identitetsplånböcker från andra medlemsstater borde därför ha fått ett större utrymme i betänkandet. Vägval som tas på europeisk nivå kan bli säkerhets- och infrastrukturmässigt utmanande för samhället att tillämpa (och till en kostnad som vida kan överstiga den förväntade konsumentnyttan). För en bank kan skillnaden mellan att ha full insyn i processerna för identifiering (som i Sverige med BankID) och underskrift, jämfört med att förlita sig på någon, påverka kundens förtroende för banken.

6. Möjlighet att kontrollera identifiering och signering blir sämre om man inte får spara de uppgifterna (sidan 87). Att inte kunna spara identitetsintyget (signeringstexten) medför risker, det påverkar exempelvis hur bedrägliga transaktioner förmodligen kan hanteras. Även om antal obehöriga transaktioner idag är på låga nivåer har antalet behöriga transaktioner (bedrägerirelaterat, social manipulering) de senaste åren ökat väsentligt.
7. 6.3.1 Tillhandahållare av den europeiska digitala identitetsplånboken
Av avsnittet följer att det är upp till varje medlemsstat att fastställa de villkor och krav som ska gälla för tillhandahållande av en europeisk digital identitetsplånbok på medlemsstatens uppdrag eller med dess erkännande. En avgörande förutsättning är att en sådan, av Sverige erkänd, identitetsplånbok uppfyller samtliga krav i den reviderade eIDAS-förordningen och dess genomförandeakter.

Därutöver kan det finnas anledning att uppställa vissa ytterligare, främst organisatoriska, krav på tillhandahållaren. På sidan 139 anger utredningen att sådana krav bland annat kan avse associationsform, organisation och etablering för att uppnå viss garanti för varaktighet, kapitalinsats, tillfredsställande revision osv.

Bankföreningen ställer sig ur ett brottsbekämpande perspektiv positiv till att ytterligare krav uppställs på tillhandahållare (jmf. rapporten *Historikbolag som brottsverktyg*, Nationellt underrättelsecentrum A274.795/2024 som visar på att 80 procent av alla kriminella nätverk inom EU använder sig av bolag som brottsverktyg, se bilaga). I förhållande till "varaktighet" som omnämns ovan vill vi framhålla att historiska bolag i allt större omfattning tycks användas i kriminella syften (se exempel i nyss nämnda rapport), vilket inte bör förbises vid framtagandet av de ytterligare villkoren för tillhandahållarna.

8. 6.6.3 Tillsynsmyndigheten ska agera vid säkerhetsincidenter
I förhållande till information vid säkerhetsincidenter behöver sådan information tillhandahållas utan dröjsmål. Identifiering av kund utgör en av grundpelarna i penningtvättsregelverket, vilket bankerna är skyldiga att följa. Fungerande identifieringsprocesser är också till för kundens säkerhet.

Brister kopplade till identitetsmekanismen i europeiska digitala identitetsplånböcker behöver således komma bankerna snabbt tillhanda för att motverka risken för otillåten användning och för att bankerna ska kunna skydda sina kunder och leva upp till sina skyldigheter.

9. 6.9 Missbruk eller annan otillåten användning av identitetsplånboken
Utredningen framhåller att den av tidsmässiga skäl och på grund av att relevanta genomförandeakter ännu inte antagits inte kunnat genomföra någon mer fullständig genomlysning av vilka konkreta problem kopplade till missbruk av identitetsplånboken som kan komma att uppstå. Dock konstateras att frågan om hur den identitetsrelaterade brottsligheten kopplat till europeiska digitala identitetsplånböcker ska hanteras fortsättningsvis måste vara högt prioriterad.

Bankföreningen ställer sig bakom att frågan måste ha fortsatt hög prioritet och hänvisar i sammanhanget till de synpunkter som tidigare framförts, se bilagor.

SVENSKA BANKFÖRENINGEN

Hans Lindberg

Peter Göransson

Bilagor

Bankföreningen, sakrådsyttrande 2021-11-19:

Sakrådsyttrande på EU-kommissionens förslag till förordning om ändring av EU:s förordning om elektronisk identifiering i fråga om fastställande av en ram för en europeisk digital identitet (ändring av förordning 910/2014)

<https://www.swedishbankers.se/media/5114/id211119y.pdf>

Bankföreningen, framställning 2023-06-19:

Skärpta åtgärder för utfärdande av id-kort

<https://www.swedishbankers.se/media/5599/j230619f.pdf>

Nationellt underrättelsecentrum, rapport, 2024-04-30:

Historikbolag som brottsverktyg, A274.795/2024

<https://www.ekobrottsmyndigheten.se/wp-content/uploads/2024/09/historikbolag-som-brottsverktyg.pdf>